

Dečnice

Сүгүрүйэн туран ааттыгыбыт

A black and white portrait of a man in a military uniform, wearing glasses and several medals on his chest. He is identified as a member of the 100th Airborne Division.

Соловьев инициализирован торгуете.
Медведевой смену майора. 1942 с.
аппаратом Киль Армия
исполнитель смену смену смену
дизайн старший бырава
шамала.

1944 с. Кызыл Суусу уурданынан
Чехословакия Моравско-Остропа
куралын ичин жергиликтүү калдарыт орун бычкынын
ичин Аза дойду саритин 2-с степен уурданынан
мурдагы мамлыга.

Саха АССР үтүөтүк бэрэһа Д.Т. Брыксаяв сарни конит-
тэл Чураһа, Оркоництэвскэй (Ханалас) оройуоннарыгар
уонна Дьонуускэй куоракка бөйүтүн илтигин өр сылларга
таһаарыылаахтык, айымнаахтык үлэс робитэ.

**ТЫЛБААСЧЫТ,
ХОҢООННЬУТ --
СЭРГЭХ СЭМЭЙ**

Семен Павтелеймонович Феоктистов – Сэржх Сэмэй
“Тыбкыстар” деген илэниэ кинигэтэ сүрэхтэнэ.

2012 сылгавара Сэргэ Сэмэй "Оһуор тыл сэмэктээх хонуубер" дигэн бастагы хоһооннорун хомуурунньута күн сирин көрбүтэ. Саха литературата хара саадалыһабыттан нууччалыытыттан атын да омуктар айымньыларын тылбаастырыга улахан болгомону уурбута. Билиги, чураччылар, кимсэм аһаан-минсэм тылбааста үлүһэбиттэрэни билбип: Ол күрдүк, Дьон Дьянылы, Семен Дивилон, Күннүк Уурастырыт, Семен Руфов, Элгий, Сэмен Тумаг оло. Поэзия эйгэтигэр түбэһиэхтэ көлбөтөх Семен Феоктистов нуучча кээсик суруйааччыларын уонна Россия аһыгы суруйааччыларын сахалыы саптардан, урут өнчүлүбүтүрдүгүндэр уратылык, соһунуук суруйан, билигин да сахалыы эгэр кыах баарын көрдөрөд.

Сурвалчыны улуустаагы библиотечный ситим дирижеры В.А. Платонова, суруйаныч Г.П. Федоров – Сомого, “Сага олох” хаһыат редактору А.А. Захаров, норуот эмчитэ, педагог-этиолог Е.М. Кюкеникина, “Ийэ тыт” түмүү саллаһанчыта Л.А. Пермякова, СР үөрөбүрүттүн туйгуна И.И. Попов, “Дирингайар кутлаахтар” түмүү саллаһанчыта, СР мелодистарын сойууһун чилинээ М.Т. Макарова, суруйаныч кырдаас этиийэ С.Г. Дьяковская, адр, тилланиах хоһоннуһуг Н. Булуева – Арыйаана, “Сага олох” хаһыат корреспондента, көпсөөннүг С. Жедрынская өрөстүтүтүт.

Сэрхэ Сэмэй “Тылбаастар” кинигтэни тас оёуутугар И.И. Левитан “Пихий обители” харгыныга туһанырлыгыг: Түбүмкөстөрүгэр А.Пушкин, М. Лермонтов, Ф. Тютчев, С. Есенин уонна Россия аһагыт поессиятыгар Вячеслав Ар – Сертти, Сайылымжа Кембу, Валерий Турга, Нина Краснова, Мария Кудимова айымныларыгыл тылбаастарга кавардыгэр.

Семён Пантелеевичу очень чужды дорубубишны, айтупа, уоро-хото үлүһүн сырыт дигэн аһыс тылбытын аһыһыл: Айар үлүһү санааттан сана, үрүктүн үрүк ситиһилэрин, дылу-сартыны баһарабыт.

Семен ЖЕЦРИНСКЭЙ.

БИИР ДОЙДУЛААХПЫТ СИТИЙИТИТТЭН ҮӨРЭБИТ

Кулун тутар 11-22 күннэригэр Сысывасир кураакса хайыһарга маастардар аан дойдутаабы Кубок ааста.

Бийнги бөмөр дайдуулахынг хайнгар спортын чулуу бөтэрлөө, 74 саастах Николай Захаров Россия суумордэмннг хамшандыглан кылан, эстафетада урун көмүс призертунан буолла. Николай Васильевич Чурганьнын Россия күүг урардайарн аянттагылынын бийнги олус үөрдүбүт. Күүшү кайнбигитэр өсөс да тэрэин эрчим, күүшү-оюу, ситиһилэри бакарабыт.

ТУСПА ЭЙГЭЛЭЭХ ОЛОНХО ТЕАТРА

Кулун тутар 21 күнүгэр Дюкуускай куоратын Чурашчыга ыһтылар Олонхо ыһыахын бисектэр сыаллаах, ыһыах тэрээһинигэр кыптыһыны ыһыахтах Олонхо театрын артыыстары кэлиһэр. «Айылыг» Култуура киһинигэр артыыстары кытта көрсүһүү, толук оҥуол тула кэпсэниги ыһтыһыныа. Кэпсэнигэ театр талороччу дириэктэрэ М.В.Туранбаева, бары артыыстар, оһуһаһыйыт Д.Д. Иванов, олонхоһут В.М.Исаков, улуустаагы «Ай» студия салайааччыта В.Д.Пинигина, «Айылыг» Куо/ДСК уус-уран салайааччыта А.Р.Пинигина, алохтоох хайыгыттан «Чаран» сурунаал редактору О.В.Жиркова, култуура специалистары кыһыһылар.

Олонхи театры өвлөхтө анализлах "Эрбээмэй Бэртэн", "Оёо тулхайк", улахан дэнттэ "Улаан кыргыттары" истоктох кириллериинэн Чурагны, Хатылы, Одуулуун гэгдэнэктэринэр сырлытлар. Артыктар бары да талааннаах, кыскалзах эдэр дэон, культуура, искусствэ эйгэтинэр эрэ буолбазза, кинигэ, телевидениеэ эмгэ ситиһинээхтик үлэтиилэр.

Театр толоргоочу дирижёрго Мария Васильевна Турапбаева калбыг артыктылары билдирген билиминерд, сипатинтерин көрсөтү:

– Театр – тусла, кәтәп эйгә. Айбар кутлаах, артыгы үлгүләр бары ышпытын-чымпытын биләр, сәбүлүләр булалар үлгүләрчә чөгәләр. Театрбыз быйыл 8-с сылын үлгүләр. Бывааммыг бу сыла кәтәп. Музе устәр айга Москва кураша бу айлымыларынын “Кыһыл кәмүс” мааска фестивалыга үлгәләр.

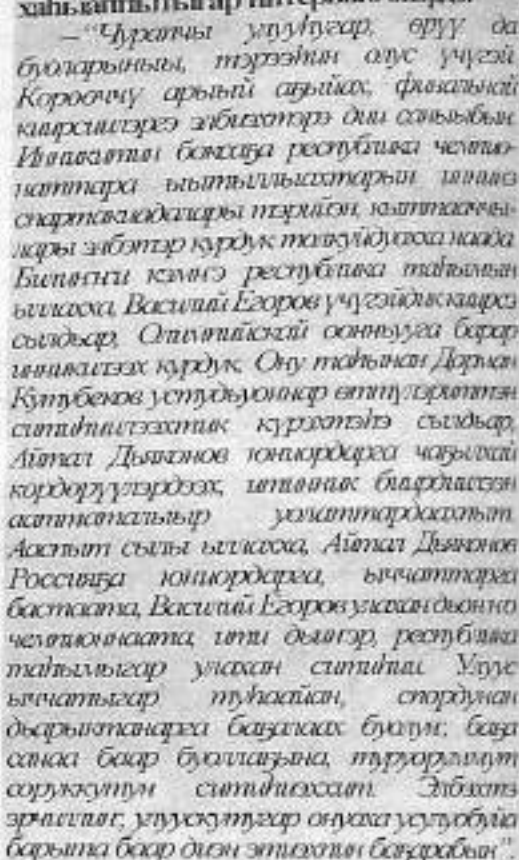
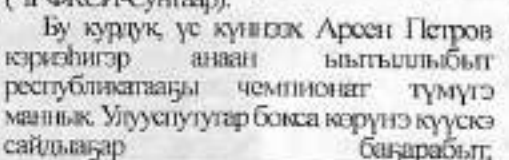
бүрэмийнхэз кытрга батэмнэбит. Олонхо 10 сүүлч көрсө, Кытайга 700 саастаах ишелеринэн буолбут Пекинский опера театрын кытта биригэ үлэлтөр быһааннахпыт. Кытайлар биһиги айымньыларбытынан, биһиги театрбыт кииниор туруорбут айымньыларын талыч истектээккүлөр ооннохуохсаахтар. Янааҥа бу истектээккүлөр сыдыыбылпыт, Кытайга түрдүк эмгек тойугу сэнээрэлэр, үлөтөргө көрдөөччүлөр. Таһымнаах тойумут ырыта дууһатын арааһат, тойук көрөөччүгэ тус-туһунан сөнүөрүн кииниор буолууда. Истектээккү кииниорүн аһыч, ооннохсумута хаһыт да хаһыаммак. Ийиһиһиһи театрбыт репертуура кэнчөө иһи, аһыһыһтар дүрүр. Пекинский опера театрын кытта сибистээккүк үлөтөргө сорукаһабыт.

Салтыгы артыкстар өлчөм-өсөлгү көстүүмүзгүн. Ошончо ыңгайлар сахалы тапса тула көстүмүзгүн. Кичи Чуралчы олохтоохторугар "Удаан кыргыттары" истоктоохлор көрүрүдүр. Сүрүн орусла – Удмурт удааны элэр көстүмүзгүн артыкка. Нируу йаана Василев олох изилтигүчлүктүр. Ошончо тойуу минча тыла эр буюбак, карооччүз хайлак тутушаракта, сананын этнографиятын тюрүрү барыла илзирчигил, тийимин буюла. Сызыны устун куулул, тыла-уу, кылы-күлүр сананын юргүтүчүлүр олох таһымлуктук ыңгайлар.

Тусгай зориук театр элэр талхивнах артыгастарьлар айар аартыктара өссө да артылан испил, керөөнүү үтүк сынаабылын ыла туруг деген багара халтабыл.

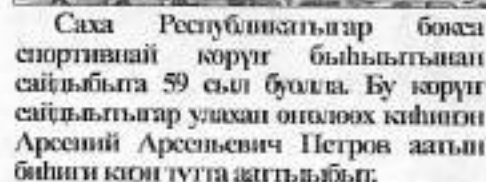
Вера ИЕИРОВА

спортсменарбытыр үрдүк сыйлыктары, кэтир кыттыбыт ыалдьыттарга, оһо тогул эриктен кэтир, чабылхай килбисинири, көрүө турдунар дэтир баҕа санаабытыр тирэбэтир.

Семён ЖЕНДРИНСКОЙ

Халыкбоенка бокса керүүгөр Россия маастарын нуорматын толорбутун туорулур дастабыланын тутарга

Улс сайн 12 улуустан 68 боксер
кытлыны ыла. Кулун тутар 22 күнүсө
эр дьонно финал түмүктөрө мааньда

Үбүлүөйдээх биир дойдулаахтарбыт

ОБО ИИТИИТИГЭР АНАММЫТ ОЛОХ

Маргана Ивановна ырыада ылтынар, хоһоонто хоһуйуулар сырдык-ыраас уулаах, сүүрүктээх Амма өрүс кэрэ айылгылаах Мырылаттар 1935 сыллаахха олутуу айта күн сирин көрбүтэ. Кини кыра оҕо сааһа Мырыла Тэйер Хайатын тилиһэр, кини кырыас кумахтаах кытылылар көчүлгөн ааспыта.

1944-с. ослусула бастаны кылаалыгар Чураачы ослусулаалар үөрөнө киирбитэ. Ослусула сыышара элэһитэ ааһаннар. 1955 с. икки кылаалынан 56 оло буолан үөрөхтөрүн бүтэрэн, сипини-холуу аттестация тутан, ким үлэһити, ким орто, үрүлүк үөрэх суолууһун олох тобот аартылар тарбастыгытара. Арый

Матрена Ивановна ийгээ барыгыйар булан, хойутаан Дюкуускайдангы медицинский училищеге үөрөнө, медицинага шигшин утгыла.

1960 сылан оро тэрилтэллэр үлэтин сагаллабыта. Үлэтин сыдыан, куткэтен үөрэтин, Дюкуускайыааы педагогическай училище дошюльнай отделениетын бүтэрэн, оройуонна 27 сыл устата оро дьааһылагылар уонна оро саалыгар, ол иһиттэн 13 сыл Чурапчыга 1-кы, 2-с Нэдэкс дьааһылагыра, 1-кы Нэдэкс оро саалыгар, оскуолуннэригэст оро саалыгар, кэлин Нам Хамаагытатын оро дьааһыла-саалыгар эбэтигэсийинэн үтүө суобаастахтык үлэгибэти.

[illegible]

Матрена Ивановна оюу иппитигэр шыабыт кэмнэригэр Чуралчы 1-кы Мэдээ дьаһанылыгыгар үлэсэбит сыаларын оһуор-саныгыгар чыгастык тутар. 1960 с. саҕаланьылыгыгар Чуралчыга соҕоток биһирэ 20 миэстэлээк оюу дьаһанылыга баары. Бу дьаһанылыга торообуту 2 ыйдаах оҕолору ылан, 3 саастарыгар дыһы көрөрэттирэр. Ол кэмнэргэ бөлөһүгүмнэ билиһыннэ.

оголоммуг нийтэр 56 хэлцүүлэх дэкретийг
уошлускалара тусла да, үлэбэ тахсар
этиэр. Ол курдук, ний эмийийнөн алыыр
кура дьон дьааһыла үлөһиттэрин
кэрүүлэрин киирэр этиэр. Төрөлүт
нийэр оролорун күнүз нисдэт дьааһыла
күн эмийийтэ. Үлэһиттэ бичиргэ

Манжик хараа болору бүдбөйтсөң, көрүү-харайы даяаһа бары үлэһитэриң үлөбү өрдүк эппитиңэстэп буолууу эрэбэр. Оттон сэдиктэһэй калыһа Матрена Ивановага эппитиңэс көлүһү төбүгүң элээс көлүһү көлүһү.

Күн бүгүн 80 саяхан көрсөр ыгмак
кырдаяс үлэтин үтүөтүр бэйэтин
үтүөнүктэрин оҕолорун ийгити

бүсбөйдөн, нигийэн, оюк суолулар
үкэннэрбитигэн астынара-үөрөтө

Матрена Ивановна үлэтин үүс-
түмүктэринин элбэк махтан суруктарынан,
грамоталарынан болжотэммитэ. Нам
улуунун "Хамааганга нэһиллэни
Болуоттаах олохтооҕо" болжотун, "1941-
1945 сс. кылбаныык үлэтин нһин" үлэ
болжотунун уонна үбүлүйүүтү
мэтээлэринин наҕараадаларынан.

Василий Николаевич
ДЫЧКОВСКИЙ.
Хасартыскаса: М. И. Феодорова
Фурейтыскаса: 1-кы №2-дуга Дычкова
Латекс-инженер кайына.

Алир сүтүрүп жаткан кызы
резеңке пиланын ыңыр-мыңгыр
түпкүр бөлбөгү. Сүтүрөңдөөдө
чачыңар кыркылактарыңар
жашаңдыктарыңар тус бөлүңөрүң.